

دکتر علی اکبر شاه
استاد یار، بخش فارسی،
دانشگاه، دهلی-

اقدامات تازه در راستای استحکام و توسعه روابط هند و افغانستان

روابط هند و افغانستان به دوره قبل از تاریخ بر می گردد. پژوهشهای باستانشناسان با دلایل متقن این ادعا را به اثبات رسانده است. زمان آغاز دوره تاریخ در هر دو کشور هند و افغانستان نیز همزمان و در قرن پنجم و ششم قبل از میلاد بیان شده است. در زمان پادشاه بزرگ هند اشوکا مذهب بودایی در سرزمین افغانستان رونق بسزایی داشت. مسکوکات، و کتیبه های دریافت شده در نتیجه حفاریهای جدید در افغانستان به اثبات رسانده است که در دوره پادشاه مذکور و در دوره های بعدی، مذهب بودایی در افغانستان بیش از هند رونق و شهرت داشت. چندین مجسمه نادر و بی نظیر بودا در شهر بامیان شاهد این ادعا است. به اثبات رسیدن وجود پایتخت باستانی راجا کنشکا در نزدیک بگرام نیز روابط تنگاتنگ و ناگسستگی هند و افغانستان را آشکار می سازد.

در روزگار سخت تاریخ مخصوصاً در دوره استعمار انگلیس، هند و افغانستان همواره پشتیبان همدیگر بوده اند و این امر برای مردم کشور افغانستان و هند مایه افتخار است که نخستین دولت در تبعید هند، در ریاست راجه مهندرا پرتاپ در افغانستان تشکیل شد. مولانا برکت الله صدر اعظم، و مولوی عبیدالله وزیر داخله این دولت تشکیل شده بدست آزادیخواهان هندی و رهبران اسقلال از استعمار انگلیس بودند. این

دولت موقتی با افغانستان به عقد معاهده پرداخت. لازم به ذکر است که در دوران حکومت طالبان در کابل، هند از مجاهدین در برابر طالبان حمایت می کرد و به جای دولت طالبان، دولت در تبعید مجاهدین را به عنوان دولت قانونی افغانستان به رسمیت می شناخت.

هند جزو معدود کشورهایی است که در طول تاریخ با افغانستان روابط دوستانه داشته است. برقراری و ادامه روابط دوستانه با افغانستان در زمان معاصر که حدوداً بر نیم قرن محیط است جزء پالیسی های اساسی سیاست خارجی هند بوده است. به استثنای دوره طالبان در سایر ادوار سیاسی کشور افغانستان این سیاست هند در نسبت به افغانسان به خوبی اعمال شده و به سادگی قابل مشاهده است. پس از طالبان يك دور نوین در تاریخ روابط دو جانبه هند و افغانستان آغاز شد. در ادوار ریاست جمهوری کرزی و غنی این روابط تاریخی، فرهنگی و سیاسی بیش از پیش استحکام یافت. افغانستان پس از دوره طالبان نیاز به بازسازی داشت و دارد. و این مراحل بازسازی بایستی توأم با ایجاد ثبات و تامین امنیت آغاز می گردید. و بالقطع و بالحق این کشور هند است که نقش خود را در زمینه های مختلف و متعدد باز سازی افغانستان پر رونق و برجسته ساخته و دوستی و کمکهای بلا عوض خود را در قبال شهروندان این کشور عزیز به اثبات رسانده است. مساعی هند برای ایجاد ثبات سیاسی و امنیتی در افغانستان را می توان در راس همه نوع مناسبات و همکاریها قرار داد. هنگامیکه صدر اعظم هند آقای ناریندرا مودی برای افتتاح ساختمان پارلمان جدید افغانستان که توسط هند ساخته شده، به کابل سفر کرد، آقای حامد کرزایی رئیس جمهور پیشین افغانستان در دوران دیدار با صدر اعظم هند بیان داشت که: کمک های هند به افغانستان بی شایبه و از ته دل بوده است.

کمکهای هند به افغانستان در زمینه های اقتصادی، آموزشی،

ترانسپورتی، به داشت و درمان و ساخت و ساز از عمده گامهای تازه در راستای توسعه روابط دو جانبه محسوب می شود.

هند يك مقصد طبیعی برای محصلان نسل جوان افغانستان است. تعداد زیادی از مقامات افغان در هند تحصیل کرده اند. حامد کرزی نخستین رئیس جمهور منتخب افغانستان، دانش آموخته دانشگاه هیمالچال پرادش هند است. در حال حاضر تقریباً ۱۶۰۰۰ محصل افغان در کشور هند مصروف تحصیلات عالی می باشند و تا حال ۶۰ هزار محصل از پوهنتون های مختلف هند فارغ شده اند. اعطای بورسیه به هزار محصل افغان سالیانه از طرف دولت هند گام بسیار مهمی در راستای پیشبرد سطح علمی و انکشاف افغانستان است. لازم به ذکر است که صدر اعظم هند آقای نریندرامودی در دوران سفر خود به کابل در سال ۲۰۱۵ میلادی، ۵۰۰ بورسیه جدید سالیانه را برای اطفال شهیدان افغانستان اعلام کرد که این افزون بر هزار بورسیه قبلی است. این برنامه های بورسیه همراه با انستیتوت هایی که با اشتراك هند و افغانستان، در افغانستان، تاسیس شده نسل جوان افغانستان را با آموزش های مدرن و مهارت های حرفوی مجهز ساخته و دارد به احیای کشاورزی و معدن کاوی برای افغانستان کمک میکند و تسهیلات پیشرفته پزشکی را در کابل فراهم ساخته است. علاوه بر این آموزش در عرصه های گوناگون از جمله آموزش دیپلماتهای افغان، بانکداران، نیروهای پلیس، پرسنل هوانوردی، کارشناسان رایانه، معلمان و کمک به توسعه مدارس از جمله مدرسه حیینه با هزاران دانش آموز بخشی از این آموزش هاست. همچنین راه اندازی و توسعه و تکمیل چاپخانه های پیشرفته و دست کم ده ایستگاه رادیو تلویزیون در افغانستان نقش موثر هند را در انکشاف افغانستان آشکار می سازد.

ساختمان جدید پارلمان افغانستان يك هدیه بزرگ هند برای کشور

دوست افغان است. صدر اعظم هند آقای نریندرا مودی در خطابه خود به مناسبت افتتاح ساختمان پارلمان بیان داشت که: ما روزی بهتر از زادروز یکی از بزرگترین رهبران زمان خود و صدر اعظم اسبق هند آقای اتل بهاری واجپایی نمی توانستیم برای این کار انتخاب کنیم. او بود که ۱۱ سال پیش با آقای کرزی رویای این پروژه را دیده بودند و ما صمیمانه متشکر هستیم که نام این ساختمان را اتل بلاک انتخاب کردید، این پارلمان در نتیجه بصیرت رهبران دو کشور در باره مردم ما و سنگ های سرزمین های ما هر دو کشور را نزدیک هم میاورد و بلاک اتل روح های ما را به هم نزدیک میکند، چون معنی اتل در زبان پشتو قهرمان است و به هندی به آدم راسخ العقیده اتل میگویند. این حامل هر دو روح افغانستان و دوستی ما است. این پارلمان یک احترام کوچک به پیشرفت کشور شما و جمهوریت است و این یک نشانه روابط دوستانه و آداب و احساس و اشتیاق خواهد بود که ما را در یک رابطه خاص قرار میدهد. رئیس جمهور افغانستان آقای اشرف غنی در دوران خطابه خود به همین مناسبت گفت که: ساخت ساختمان جدید شورای ملی توسط هند، به مفهوم دست دادن بزرگ ترین دموکراسی جهان با دموکراسی جوان افغانستان است. آقای غنی با همه جانبه خواندن کمک های هند به افغانستان گفت: ساخت این ساختمان نشان دهنده این است که بزرگ ترین دموکراسی دنیا به دموکراسی افغانستان دست داده است.

احداث سد سلما که به سد دوستی افغانستان و هند نامیده شده است و بازسازی قصر ستوری از نمونه های برجسته نقش هند در زمینه ساخت و ساز در افغانستان است. همچنین بلندترین پرچم افغانستان که در تپه ای در کابل به اهتزاز درآمده، از طرف هند به این کشور تقدیم شده است از دیگر نمادهای شاخص روابط دوستانه فرهنگی و اجتماعی هند و افغانستان، خواهرخواندگی چندین شهر دو کشور است. تاکنون میان

شهرهای دهلی و کابل، مومبای (بمبئی) و قندهار، اجمر شریف (راجستان) و هرات، حیدرآباد و جلال آباد، احمدآباد (گجرات) و اسدآباد (کنر) و نیز ایالت آسام و ولایت (استان) هلمند پیوند خواهرخواندگی بسته شده است.

همه اینها شمه ای از گامهای تازه هند در راستای توسعه روابط هند و افغانستان بود چون بیان تمامی این اقدامات از مجال این گفتگوی مختصر خارج است. در بخش دوم گفتگوی خود انشاء الله به بعضی از اقدامات دیگر خواهیم پرداخت.

بنده دوست دارم سخنان خودم را با يك بند از سخنرانی صدر اعظم نریندرا مودی که به مناسبت افتتاحیه ساختمان جدید پارلمان در کابل ایراد شده بود، پایان بدهم. ایشان بیان داشت که: هند صادقانه و با جدیت از افغانستان حمایت میکند، درد شما درد ماست، تعبیر رویای شما مسوولیت ماست، به توانمندی شما باور داریم، شهامت شما مایه تشویق ماست. از همه مهمتر، دوستی شما مایه افتخار ماست. من مطمئن هستم که امیدها به خانه های شما، خنده به مکتب های شما، زندگی در کوچه های شما، خوشبختی در شهر های شما، اتحاد در جامعه شما و صلح در کشور شما باز خواهد گشت. و در هر گام سفر شما هندوستان با شما خواهد بود، هندوستان با شما خواهد بود.